

harmadik állomás: a tömegtájékoztató eszközök gyakran súlyos próbára teszik az ifjúságot; „én magam szabad vagyok-e még? vagy más vélemények terméke? . . . Hibásak vagyunk mi is, mert csak fogyasztani akarunk, mert mindig több ínycsiklandozást keresünk, mert mindinkább eltávolodunk embertársunktól. Krisztus keresztútja folytatódik . . . ezért imádkozzunk: Uram, légy irgalmas korunknak, Krisztus, kegyelmezz korunknak . . .” — A negyedik állomás oly sok fiatal „keresztjét”, az iskolát állította az elmélkedés fókuszába: mi minden történhet egy diákkal, ha keresztény hitét az iskolában valóban élni akarja. — Végül a székesegyház elé vonultak mint ötödik állomásra. Fiatalokból álló együttes zenekíséret mellett elmélkedtető tánccal próbálta érzékeltetni a szabadság és feltámadás szikráját: a keresztény mindig annak reményében él, hogy a szenvedés és a halál nem jelenti az utolsó szót: Krisztus feltámadt, és vele együtt mi is új életre kelhetünk.

Sinkó Ferenc

A BELSŐ VÁRKASTÉLY MAGYAR KAPUSA

Szeghy Ernő O. C. D. — ahogyan rendi nevén jegyezte írásait: Páter Ernő a Sancta Teresia sarutlan kármelita egyéniségét, életét több oknál fogva is időszerű felidézni. Kettős jubileuma van: 1872-ben született és 1952-ben halt meg. Fontosabb azonban, hogy amit alkotott és ránk hagyott, máig friss, érdekes, nagy jelentőségű. Meggyőződhetünk róla, ha elolvassuk nemrég újra kiadott fordításait — Avilai Szent Teréz két művét: A tökéletesség útját és A belső várkastélyt (Szent István Társulat, Budapest, 1979) és ugyanott második kiadásban közzétett önéletrajzát.

Ernő atya nevét elsősorban fordításai tették ismertté. Méltán. Vannak a világirodalomnak alkotásai, amelyeket nem nélkülözhet a saját nyelvén egy nemzet sem. Mondhatni, akkor válik felnőtté, akkor éri el a világirodalom szintjét, ha ezeket a maga értéktárába beiktatja, maga nyelvének meghódítja. Ilyenek keresztény vonatkozásban a Biblián kívül a Vallomások, a Summa, a nagy rendalapítók szabályzatai, az Isteni Színjáték, a Krisztus követése — hogy csak néhány példát említsünk. Ezek sorába tartozik Avilai Szent Teréz és Keresztes Szent János életműve is. Nem csupán azért, mert egy nagy irodalom, a spanyol legnagyobb klasszikusai között tartja őket számon a világirodalom története, hanem elsősorban azért, mert írásaikban a szellem olyan kontinenseit tárják fel, amelyek ismerete nélkül nem teljes, nem tudja betölteni legmagasabbrendű hivatását valamely nemzeti irodalom. Szeghy Ernő, ha egyebet nem alkotott volna, „csak” azt, hogy hozzáférhetővé tette a magyar olvasó számára a két nagy lélek műveit: A belső várkastélyt (1921), A tökéletesség útját (1922), Szent Teréz Önéletrajzát (1927), leveleit (1943) és Keresztes Szent Jánostól a Keresz-

tény misztikát (1926), a Lobogó Istenszeretetet (1944) – akkor is beírta volna nevét nemcsak a magyar katolikus, de az egész magyar irodalom történetébe is.

Többet is tett azonban. Külön további érdeme, hogy fordításai a két nagy misztikus világviszonylatban legjobb tolmácsolásai közé sorolhatók. Egykori noviciusa, Gábor atya mondja el, hogyan birkózott Ernő atya az európai irodalom legnehezebb prózai alkotásaival. A spanyol eredeti mellett szüntelen ott volt asztalán francia, angol, német és olasz fordításuk is. Ezek figyelembe vételével kereste meg a két nagy misztikus író fogalmainak, kifejezéseinek leg-hűbb magyar megfelelőit. De még ezzel sem elégedett meg: minden mondatukat megvitatta magyar tanárból lett rendtársával, Marcell atyával, hogy minél többet közvetítsen gazdag tartalmukból.

Ilyen módon nemcsak Nagy Szent Teréz közvetlenebb, színesebb, de Keresztes Szent János elvontabb prózájából sem vészett el magyar fordításukban egyetlen árnyalat sem. A fordítónak sikerült e nagyokat a magyar olvasóhoz közel hozni, túlzás nélkül mondhatjuk: a magyar irodalom klasszikusaivá lette őket, ahogyan Pázmány Kempist, Babits Dantét.

Nem lehet kielemezni, mi mindent nyújt az olvasónak Avilai Szent Teréz és Keresztes Szent János műveink olvasása, meghaladná egy rövid emlékezés terjedelmét. A legfontosabb: aki magyar nyelven tanulmányozni akarja, mit jelent a keresztény imádság, milyen mélységei és magasságai vannak imádságunknak, milyen víziókat, látomásokat tud megfogalmazni az Istenről és a természetfelettiekről, kicsoda a katolikus szent, milyen a belső világa, a szellemi lét milyen tengereit és kontinenseit tudja bejárni: Szeghy Ernő hatalmas vállalkozásának köszönhetően magyar nyelven is tanulmányozhatja.

Ernő atya fordítói munkássága nem merült ki a felsorolt művek tolmácsolásában. Franciából ültette át magyarra egyebek közt: névadójának és rendi patrónájának, Lisleux-i Szent Teréznek Őnéletrajzát, latinból egy lelkiéletről szóló tankönyvet, angolból Égben írott könyv címmel Kis Teréz életrajzát, franciából egy arab apáca, Miriam félelmetes epizódokkal tarkított élettörténetét, a Jézusba vetett bizalom szentjének, Ferenc kármelita testvérnek ugyancsak ámulatra készítő kalandokban bővelkedő históriáját.

Alkotott azonban jelentős saját, eredeti műveket is.

A végén kell kezdenünk felsorolásukat. Legfontosabb műve időrendben az utolsó: a már említett önéletrajza, amely szerény „Emlékeim” címmel 1944-ben jelent meg a Veritas kiadónál. Az akkori nehéz körülmények között nem figyeltek fel rá megfelelően. Pedig sokkal jelentősebb írás, mint amire a szürke címből következtethetni lehet. Kitűnő és fontos történeti forrás és korrajz. Vallomás egy századfordulói magyar papi pályáról. E vonatkozásában figyelmeztető tanítás a huszadik századi magyar papság és az egész magyar katolikus társadalom felé.

Szeghy Ernő Budapesten született, de felvidéki, Turóc megyei magyar nemesi családból. Gyermekkorát ott élte, a Vág partján. A családok egyikében,

amelynek tagjai az őket körülvevő szlovák nép körében elzártnak, külön világban lebegtek, anélkül, hogy fogalmuk lett volna a tényekről, erőkről, problémákról, amelyek őket körülvették. Ami pedig vallásosságukat illette – nagyapja e szavakkal intézte el a gyermek Ernő hitbéli felvilágosítását: „Ha majd később azt mondják neked, hogy van Isten, jegyezd meg, hogy az hazugság, s ne felejtsd, hogy minden pap gazember.“

A Gondviselés azonban ilyen környezetből is ki tudja hívni és vezetni a maga megjelöltjeit. Kerülő utakon is, ahogy Szeghy Ernővel tette. Az apa halála nyomán leszegényedett nemesi család fia úr akart maradni. Elment hát – papnak. Nem is akármilyennek, hanem a ciszterci rend tagjának, mert annak az volt a híre: a legüríbb magyar szerzetes közösség.

Méltatlan és méltánytalan volna azt állítani, hogy a magyar ciszter rend csak ez lett volna: kényelmes életben élő paptanárok közössége, akiknek gondolatvilágát a jólét és az érvényesülés vágya irányítja. Nemcsak sok kitűnő tanár, nevelő és tudós munkálkodott soraikban, hanem bőven akadtak közöttük imádságos, a tökéletesség útján járó lelkek is. S már akkor, a múlt század második felében egyre erősebben jelentkezett a rendben a reformvágy. Önéletrajzában kitűnő, eredeti tanáregyenírségek, a mélyebb lelki életre törekvő szerzetesek portréinak egész galériáját rajzolja meg Szeghy Ernő a múlt századvég és századunk első felének magyar ciszter közösségéből. Közülük főként kettőt emel ki, külön fejezetet szentelve nekik: Vajda Ödönt és a szentbernáti aszkézis századfordulói magyar példáját, Dombi Márkot. A gondviselés stratégiájának szolgálatában, amellyel választottai lépéseit irányítja, Vajda apát Szeghy Ernő földi, rendi karrierjét, Dombi Márk lelki fejlődésének útját munkálta. Ő volt pl. az első, aki figyelmét Avilai Szent Terézre és Keresztes Szent Jánosra felhívta.

Ernő atya ágostoni őszinteséggel mondja el, hogy kezdetben ez utóbbi terület, a lelki élet nem igen érdekelte. „A fennkölt érzelmek, melyek egy liziói Szent Teréznek eltöltötték a szívét, amikor átlépte a kármel küszöbét, teljesen hiányoztak nálam...“ írja belépéséről a ciszterci rendbe. Sokáig még esti imádságát sem végezte el. A templomba sem tért be, ha nem kellett; könyvből imádkozni nem tudott. Azt pedig, hogy szomszédja szóbeli imát végezve száját mozgatta – csodálkozva nézte.

Esze, szorgalma és felettesei jóindulata azonban gyorsan vitte előre a rendi és társadalmi érvényesülés útján. Életpályája fordulói látszólag sablonosak vagy véletlenek, a Gondviselés azonban, amelynek működését élete alkonyán egyre tisztábban látja az Istenbe merült lélek, olyan találkozásokon és élményeken át vezet, amelyek mind küldetése felé viszik. Novíciusi idejét Zircen tölti, gimnáziumi éveit Egerben, főiskolai tanulmányait Pesten kezdi és Innsbruckban fejezi be. Valóban, látszólag igen távol járt ezekben az években Avilai Teréz és Keresztes Szent János ösvényeitől. Mégis az ismeretek, amelyeket hatalmas memóriája és mindig szomjas érdeklődése mohón vesz magába, valamiképpen mind előkészítik benne a lelki élet mélységei felé való fordulás igényét. Zirc,

Eger, Pest szerényebb fokon, de ugyanolyan erővel hat rá, mint Innsbruck, ahol olyan világhírű tekintélyek sora tanítja, mint Nilles, Hurter, Noldin, Michael.

A sok tanulás, bár az imádságnak és az elmélkedésnek nem kedvezett, meghozta nála gyümölcseit lelkiében is. Feltámadt benne az igény a komoly és elmélyedő lelkiélet iránt. Innsbruckban döbben rá először: milyen kolonc a magyar papság és szeretetesség életében a kényelem és a jólét – az úri élet – s mennyire fontos a lélek lendülete szempontjából a – szerzetesi szegénység fogadalma. A teljes tisztázódás persze nem egy pillanat alatt következett be az ő életében sem.

Szeghy Ernőt sokáig tartotta bűvöletében, ha nem is a rendi karrier, – a tudományos pályafutás álma. A megismerés vágya olyan erős volt benne, hogy kitérők felé sodorta, amelyeken zátonyra futhatott volna rendi és tudományos pályája. A Monarchia tokiói követe, Ambró Béla nevelőt kért a rendtől gyermekei mellé. Őt ajánlotta neki Vajda apát. Szeghy Ernő nem tudott ellenállni a vágnak, hogy megismerje a Távolkelet romantikus hírű világát. Elvállalta a nevelősködést a tokiói követségen. Három esztendőt töltött Japánban. Bejárta nemcsak a szigetországot, hanem eljutott Sziámba is. Élményeinek és tanulmányainak irodalmi gyümölcse egy kis könyv: *Buddhizmus és kereszténység, amely 1909-ben jelent meg a Szent Istvánnál.* Nemcsak a címben jelzett kérdésben, de magát a buddhizmus lényegét tekintve is máig használható eligazítás a 80 oldalas tanulmány.

Egyéb eredményei is voltak japáni tartózkodásának. Például az a felismerése is, hogy Japánba be kell vinni a jezsuitákat. Visszatérve, Rómában ez ügyben fel is kereste a Propaganda Kongregációt, hogy közölje meglátását. Először alsóbb hivatalnokok fölényesen leintették. Nem hátrált meg, a nagykövet segítségével a Kongregáció bíboros elnökétől kért kihallgatást. És megnyerte a bíboros rokonszenvét: azzal az érzéssel távozott, hogy az meghallgatta. „Isten ments attól – írja önéletrajzában –, hogy magamnak tudjam be érdemül, de tény az, hogy a Jézus Társasága hamarosan bevonult Japánba, s ott egyetemet nyitott.“

Magyarországra visszatérve tovább akart lépni az úton, amelyen elindult: a szerzetestanári pályán. A rend bajai gimnáziumában kezdte működését. Irodalmi munkásságát is itt kezdte meg a buddhizmusról szóló említett tanulmányával és első fordításával. Olaszból átültette Páter Berthe Jézus élete című művét. A Gondviselés azonban ismét közbeszólt; mégpedig – hirtelen és lobbanékony természetén keresztül. Összeveszett felettesével, a helyettes igazgatóval. Egy év után áthelyezték. Vajda apát rokonszenve azonban a megérdemelt büntetést előléptetéssé változtatta: Pestre került a Bernardinumba főiskolai tanárnak. Legjobb úton volt, hogy jó rendi nevelővé váljék, s hogy szaktudományos munkája mellett kitűnő művészettörténésszé képezze magát. Ám az a bizonyos láthatatlan irányító erő újra csak kilendítette az útról, amelyen járt kívánt. Először is lelki vonatkozásban.

„Piszter igazgató úrnak (a Bernardinum vezetőjének) köszönhettem – írja vallomásaiban –, hogy megismertem azt, aki hamarosan életemnek csillaga lett, liziói kis Terézkét. Elkezdte nekem ajánlgatni önéletrajzát...“ „Természetesen francia és bizonyára tudóvszben halt meg? – feleltem rá gu.yolódva. – Valami érzelgős francia apáca lehet. Már pedig nekem az ilyesmi nem kell.“ – Egyszer azonban elfogyott az olvasnivalója. Ráfanyalodott és elolvasta. „Olvas-tam, olvastam, s nem tudtam abbahagyni... rabja lettem kis Terézkének és az is maradtam.“

Rendi karrierje tovább emelkedett. A nagykáptalan váratlanul és meglepetés-szerűen őt választotta meg a ciszterci rend római generális prokurátorává, általa-ános ügyintézőjévé, akinek feladata, hogy a világ különböző részeiben működő apátságok hivatalos ügyeit az egyház központi intézményeinél és hivatalainál intézze. Újból el kellett tehát hagynia Magyarországot. Fel kellett adnia nevelői és tudományos ambícióit, energiái nagy részét kénytelen volt hivatalos ügyek intézésére fordítani, ami idegen volt tőle. Mindez azonban csak a külső keretét jelentette a kegyelem munkájának, amely a legkülönbözőbb hatások révén to-ább érlelte lelkét.

A világháborúig Rómában lakott. Megismerkedett az egyház központjának belső életével s magával annak irányítójával, X. Szent Piusz pápával is. Hivatala révén kapcsolatba került a legkülönbözőbb ciszterci férfi és női kolostorok életével, olyanokkal is, ahol Szent Bernát életstílusát a maga eredeti és zordon tisztaságában élték. Egyre tágult látóköre. Rendi közösségek belső problémáit kellett megoldania. Avilai Szent Teréz útját járta – „akiről azonban én – mondja vallomásában – szégyen, de való, akkor még majdnem semmit sem tudtam“. A hivatalos ügyek intézése közben művészettörténeti tanulmányai jelentették számára a pihenést.

Ahogy futnak az évek, egymást követik az újabb és újabb döntő hatások életében. Kitört a háború. Olaszországban nem maradhatott, mert mint ellen-séges ország polgárát internálták volna. Magyarországra, régi rendi keretei közé nem térhetett vissza, mert Rómában, hogy tekintéllyel tudja intézni a rend ügyeit, apáttá nevezték ki. „Nem kívánhattam, hogy adjanak egyszerre olyan vezető állást, amelyhez az hozzáillik.“ A Fribourg melletti maigrange-i női cisz-terci kolostorban talál otthonra. S itt ismerkedik meg a fribourg-i patricius csa-ládból származó Mária-Janka apátnővel – „akinek – mint – mondja – meg-terésemet s kármelita hivatásomat köszönhetem“.

„Rám elsősorban az ő szerzetesi erényei voltak nagy hatással.“ Főként az apátnő szegénysége és szeretete, ahogyan szerzetesnőt – szolgált. „Csodá-latra készítetett az ő mélységesen mély, de amellet tökéletesen józan és gya-korlati vallásossága. Olyan volt az, mint az az egyiptomi piramis, mely feldönt-hetetlenül áll a legterjedelmesebb lapján és tompa csúcsával mutat az ég felé. Nem érvényesült abban semmi égnek szaladó gótika és még kevésbé sasszár-nyalás, de annál több koncentrált házi ész.“

Ezzel az egyszerű és csodálatos lélekkel folytatott beszélgetései tisztázták Ernő atyában véglegesen hivatását, s benne látta meg a szerzetesi egyéniség követendő mintaképét, amelyet keresett. Hatása alatt „tért meg”, határozta el, hogy szakít langyos, tisztázatlan életstílusával. Felkeresi a híres trappista közösséget, a Valsainte apátságot, életgyónást végez.

– Ezerkilencszáztizenhat január kilencedike – írja erről Emlékeiben –, vasárnap volt életemnek legáldottabb napja. Kora hajnalban miséztem, s mikor az oltártól bejöttem a sekrestyébe, megszólalt a rács mögött a csengetyű. Az apátnő volt. A zsolozsmáról jött ki, fehér kukulla volt rajta, gyertyát tartott a kezében, s annak a fényében úgy festett, mint valami misztikus jelenés, mint valami természetfölötti látomás. Egy feszületet adott a kezembe: az ő Afrikában meghalt missziós fivérének ereklyéjét, s kért, hogy vigyem magammal az útra.“

Valsainte-ról, ottani gyóntatójáról és gyónásáról ennyit árul el: „hogy mi mindent gyóntam neki, arról sajnós, nem nyilatkozhatom, sem pedig arról, hogy ő mit mondott nekem. Pedig szívesen tenném, hadd lássa mindenki, milyen értelmetlen voltam én arra a nagy kegyelemre, amelyben az Úristen ez alkalommal részesített. Csak annyit mondhatok, hogy más ember volt az, aki odatért annak a fehér ruhás páternek a lábához és más, aki onnan fölkel. Egy páfordulása ismétlődött meg. Az, aki kijött abból a cellából, belátta, hogy eddig vak volt, nem érzett, nem látott, nem tapintott, míg ellenben most úgy van, mint volna a szivacs a tenger vizében, ha gondolkoznék és tudatosan érezné az őt körülvevő és átitató tenger üde vizét. Így éreztem én magam Istenben . . .”

Ugyancsak Valsainte-ben, ugyanebben a „kegyelmi esztendejében” történt meg az a „találkozása” is, amely végleg eldöntötte, hogy belép a kármelbe. Nagyheti lelkigyakorlatra vonult vissza ugyanide. „Azzal kezdtem a hetet, hogy elmentem a perjelhez valami lelki olvasmányt kérni. Eszembe jutott, hogy Dombi Márk ajánlotta egyszer, olvassam Szent Terézia műveit. Halvány sejtésem sem volt arról, hogy ki volt az a Szent Terézia és hogy miket írt . . . Az Őnéletrajzon kezdtem és az első naptól kezdve az ő lenyűgöző bűvös hatása alá kerültem . . .” Szent Teréztől kapta meg megtérése utáni állapotának, az Istenben való elmerülésnek, az összeszedettség és nyugalmi ima állapotának magyarázatát. S ez az új felismerése ellenállhatatlan erővel húzta a szemlélődő élet felé. Először a karthauziak közé akart lépni. „Miután a karthauziak nem vettek fel, magától értetődőleg a másík remete-rendre, a kármelitákra kezdtem gondolni, annál is inkább, mert hiszen az én eszményképeim, Nagy és Kis Terézia mindketten azok voltak.“

Így „érett” kármelitává Szeghy Ernő ciszterci apátként. Nem volt könnyű döntenie, otthagyni rendjét. A hívó erő azonban nem hagyta nyugton. „1917 szeptember 26-ára az osztrák főapátok Bécsbe tanácskozásra jöttek össze, arra engem is meghívtak; ez alkalmat akartam arra felhasználni, hogy bejelentsem nekik lemondásomat.“ Magyar rendtársai először nem vették komolyan szándékát. Aztán többen közülük mélységesen felháborodtak. Ernő atya így magyarázza lépését: „Én nagyon szerettem az én cisztercita rendemet, legfőképpen pedig Zircet. Engem csupán csak az Úristennek a körülményekben számomra

egészen világosan szembe szökő akarata és hívása kényszerített az átlépésre, s hogy e tekintetben nem tévedtem, azt bizonyítja az a munkatér, amely ideát reám várt, tudniillik a kármel klasszikusainak magyarra való lefordítása . . ."

1917. szept. 24-én indult el jelentkezni a Huba utcai kármel felé. „Átszenvedtem mindazt, ami Szent Terézia mond a szülői háztól való távozásról.” Egy érdekes epizódot is elmond „megtérése” magyarázataként: „Kármelbe való belépési szándékom végleges megerősödéséhez jelentékenyen hozzájárult a következő eset: Szombathelyen voltam éppen vendégségben, mikor egy este felkeresett egyik volt növendékem, aki mint huszárönkéntes szolgált ott . . . Már mint tanára mindig úgy kezeltem, mint jóbarátot . . . Most is teljes őszinteséggel mondta el nekem legintimebb dolgait . . . Arra a kérdésemre, hogy mikor gyónt utoljára, azt felelte, hogy az bizony nem történt a közelmúltban. Biztattam, tegye meg minél előbb. Azt felelte, hogy az nem lehetséges. „De miért nem?” „Azért, mert az ilyen dolgokat nem lehet papnak elmondani.” „De édes fiam, ha nekem el tudta mondani gyónáson kívül, miért ne mondhatná el más papnak?” A felelet meglepő volt, de rám nézve megrázó is. „Az egészen más. Maga nem pap, hanem úr!”

Megrendülten vonja le a tanulságot az esetből Szeghy Ernő: Mi lesz, ha az örök bíró, aki sokkal többet tud rólam, még sokkal indokoltabban fogad majd engem e szavakkal: „Nem pap voltál, hanem úr.”

Harmincöt esztendő telt a kármelben. Grácban és Győrben töltött noviciusi ideje után 1919 április 9-én tette le fogadalmát Brokárd atya, tartományi főnök kezébe. „Mikor átjöttem a kármelbe, – vallja –, saját lelkemnek megmentése volt a célom s csak lassanként, de azért elég korán eszméltem arra, hogy az Úristen más életfeladatot is tartogat itt számomra. Ez az volt, hogy fordítsam le magyarra a kármel klasszikusait, Szent Teréziát és Keresztes Szent Jánost.”

A kármelben töltött három és fél évtizedét nem is a különleges lelki pályafutás, fejlődés jellemzi – maga vallja ezt is beszámolójában –, hanem a beilleszkedés évei után, amelyet derüvel és humorral oldott meg, a szolgálat, amelyről áttekintésünk első részében már szoltunk. Nem volt könnyű szolgálat, hiszen a rend belső életéből és lelkipásztori munkájából derekas részt kellett vállalnia. Noviciusok mestere, gyóntat, cikkeket ír, prédikál, lelkigyakorlatok sorát tartja, nemcsak itthon, de külföldön, Németországban, sőt Lisieux-ben is kármelitáknak, más szerzeteseknek és még népmissziókat világiaknak. S mindezt gyenge egészséggel. Nem is csoda, hogy belerokkan a munkába, a tempóba, amelyet emésztő szolgálatvágya diktál. „Nekem . . . nagyobb részt éjjel kellett dolgoznom. Éjfél után kettőkor felkeltem és dolgoztam félőtig, amikor az elmélkedésre kellett menni.” Először szíve kezdte felmondani a szolgálatot, majd a szélhűdések sora gyötörte meg. A munkát azonban mindaddig folytatta, míg csak egy cseppnyi ereje maradt. A kármelita aszkézisben és életrendben rejlő különös erő tartotta fenn még hosszú éveken át, hogy dolgozni tudott.

Nemcsak tolmácsa volt Ernő atya az újkor nagy lelki vezetőinek, hanem odaadó tanítványuk is. Stílusukat, látásmódjukat gyakorlatban is megvalósí-

totta, elsősorban a maga egyéniségének átalakításában, de a rábízott novíciusok irányításában, a lelkigyakorlatait hallgató nővérek és világiak, gyónóinak vezetésében is, akik között nem egy püspök volt. Visszatükröződött mestereinek hatása az általa írt lelki könyvekben s a Papi Lelkiség hasábjain megjelent cikkeiben is. A nagyobbik Teréz legmagasabb szférák felé törő lendülete – ugyanakkor minden túlzástól és hamis hangtól irtózó valóságtisztelete, józansága, öniróniája és kritikája –, a kisebbik Teréz gyengéd és bizalmas kapcsolódása Jézus és Mária egyéniségéhez – ezek jellemzik saját írásait is. Már kármelita pályája elején kitűnő és máig nélkülözhetetlen monográfiát írt nagy eszményképéről: Szent Terézia és a kármeliták címmel. (Bp. 1921 Stephaneum.) Három lelki könyvet írt – mindegyik nevelői és lelkigyakorlatvezetői munkájában született és érlelődött meg: – Elmélkedések Jézus szenvedéséről (Keszthely, 1935), Elmélkedések a Boldogságos Szűz Máriáról (Keszthely, 1936), A belső várkastély kapuja (Pécs, 1944). A két első szulpiánus módszerrel készült elmélkedéssorozat. Arra tanítja bennük olvasóit, hogyan lehet az evangéliumok egy-egy mondatának mély tartalmából meríteni, hogyan lehet a Szentírást gazdagító módon olvasni. Máriás elmélkedéseinek előszavában nyíltan be is vallja, hogy az evangéliumok mélyebb megértésére, átélésére akarja vezetni az elmélkedés után vágyakozó lelkeket. S nem utolsó sorban azért, hogy megóvja őket a szírupos hitbuzgalom tévelygéseitől. „Lisieux-i Kis Szent Teréz ismételtelen helyteleníti azt – írja elmélkedései bevezetőjében –, hogy a lelki írók és a hitszónokok minduntalan olyan vonásokat költenek rá a Szűzanyára, melyeknek a szentiratokban egyáltalán semmi nyomuk nincsen, sőt amelyek a kinyilatkoztatás forrásainak felfogásával nem egyeztethetők össze... A jelen elmélkedésben az volt a törekvés, megmaradni a szentírási és patrisztikus felfogásnál, s nem tenni a képhez semmi olyan vonást, melyet szigorú dogmatikai következetesség vagy archeologiai adat nem igazol.” Ebben a szellemben bontja ki a Mária-ünnepeknek és a lorettói litánia invokációinak mélységeit és távlatait nyolcvanegy elmélkedésben. Harmadik írása, A belső várkastély kapuja, remekbe készült kis tankönyv a keresztény imádságról, annak mibenlétéről, válfajairól, olyan kérdésekben igazítva el használóját, mint: mi az elmélkedés, az együttlét imája, a kirtartás imája, a szenvedés imája, a lobogó szeretet imája, az erénygyakorlat imája, a szenvedés imája, igen józan és megnyugtató válaszokat adva olyan problémákat illetően is, mint a szórakozottság, a testtartás, az aszkéta gőg, a hamis imádság és az ima meghallgatása.

Akár műveit és munkásságát, akár életét vesszük szemügyre, egyformán arra a tanulásra jutunk, hogy Szeghy Ernő azok közé a papi és emberi egyéniségek közé tartozik, akiknek jelentősége az idő múltával nem csökken, hanem nő. Modernnek, sőt egyre időszerűbbnek látjuk nemcsak fordításait, de saját művei nagy részét is. Élete, „megtérése” pedig most is érvényes figyelmeztetés. A lépést a kényelmes-rangos „úri” kereszténységtől a jézusibb, a természetfeletti valóságot mélyebben átélő kereszténység felé megtenni olyan feladat, amely elől a mai hívő sem térhet ki.